

Pandemi og gjennomføring av videregående opplæring

The Pandemic and Completion of General Upper Secondary Education

Otto S. Lillebø

Forsker 2

Nordisk Institutt for studier av innovasjon, utdanning og forskning, NIFU

otto.lillebo@nifu.no

Asgeir Skålholt

Forsker 3

Nordisk Institutt for studier av innovasjon, utdanning og forskning, NIFU

asgeir.skalholt@nifu.no

Marianne Takvam Kindt

Forsker 2

Nordisk Institutt for studier av innovasjon, utdanning og forskning, NIFU

marianne.takvam.kindt@nifu.no

Sammendrag

Karaktergjennomsnitt og gjennomføringsgrad i videregående skole har økt under koronapandemien. Samtidig viser internasjonale studier at læringstapet under pandemien har vært stort, særlig for elever med lav sosioøkonomisk bakgrunn. Betyr det at vi har en situasjon der elever fullfører videregående opplæring uten egentlig å være studieforberedt? I denne artikkelen analyserer vi registerdata for å undersøke endringer i gjennomføring av studieforberedende utdanningsprogram på videregående skole for ulike grupper av elever under pandemien. Vi ser også på hvordan overgangen til arbeid og utdanning har utviklet seg for disse gruppene. Våre funn tyder på to sentrale ting. For det første ser vi at elever med svake karakterer i større grad klarte å fullføre og bestå videregående opplæring under pandemien. For det andre virker det som at disse elevene faktisk omsetter vitnemålet sitt til deltagelse i høyere utdanning. Hvorvidt denne deltagelsen resulterer i positive utdannings- og arbeidsmarkedsutfall på lengre sikt, er det for tidlig å si noe om.

Nøkkelord

covid-19, videregående opplæring, frafall, overgang til høyere utdanning

Abstract

During the COVID-19 global pandemic, completion rates and average grades for cohorts in upper secondary both increased. At the same time, existing research shows that the temporary closures of schools during the pandemic led to substantial loss of learning, especially for pupils with a low socio-economic background. Does this mean that we have a situation where pupils are more likely to complete upper secondary education, yet are less prepared for further education?

Based on analysis of register data, we examine how the completion of upper secondary has changed for different groups of pupils during the pandemic, as well as how these groups transition to work and further education.

Our findings tell us two important things: First, the completion rate for pupils with relatively low grades increased during the pandemic. Second, these pupils seem to convert their completed degree into participation in higher education. However, the question whether this participation actually results in positive education and labour-market outcomes in the longer term is yet to be answered.

Keywords

Covid-19, upper secondary, drop-out, transitions to higher education

Innledning

Utenforskap skaper en lang rekke negative konsekvenser på både individ- og samfunnsnivå. Deltagelse i utdanning og arbeid er sett på som nøkkelen til å redusere utenforskap (Meld. St. 5 (2022–2023)), og er en viktig grunn til at alle nordiske land har som mål å øke gjennomføringsgraden i videregående opplæring (Meld. St. 5 (2022–2023); Reegård, 2021). Det har vært en viss økning i gjennomføringen av videregående skole de siste årene, men i hovedsak har det vært relativt stabile gjennomføringstall de siste tretti årene, til tross for en rekke tiltak for å få ned frafallet. Omtrent én av fem på studieforbereidende linje gjennomfører ikke videregående opplæring i løpet av fem år. For yrkesfag gjelder det samme for seks år (SSB, 2022).

For elever i videregående opplæring i perioden 2020 til 2022, en periode heretter referert til som koronakullene, har det vært observert en økning i prosentandelen som både fullfører og består videregående opplæring (Bratsberg & Raaum, 2023; Høst et al., 2022). Samtidig viser en del nyere internasjonal forskning at covid-19 har medført et betydelig læringstap blant elevene (Moscoviz & Evans, 2022). Et overordnet spørsmål er derfor om økt gjennomføringsgrad i videregående skole også øker elevers deltagelse i utdanning og/eller arbeidsliv, uavhengig av om disse elevene har lært mindre på skolen under pandemien. I kjølvannet av pandemien har vi nå en gyllen mulighet til å undersøke hvordan en gruppe elever som trolig ikke ville fullført studiespesialiserende videregående opplæring før pandemien, bruker vitnemålet de oppnådde under pandemien, til deltagelse i utdanning eller arbeidsliv i de to første årene etter bestått videregående.

Mer presist svarer vi basert på analyser av registerdata på to forskningsspørsmål: 1. Hvordan, og for hvilke grupper, har gjennomføringen av studieforbereidende videregående opplæring endret seg gjennom covid-19-pandemien? Og 2. Har en forbedring i gjennomføringsraten for videregående opplæring resultert i økt utdanningsaktivitet i det første og andre året etter avsluttet utdanning, og i så fall i hvilken grad?

Under pandemien ble eksamen avlyst, og elevene kunne få standpunkt karakter også med høyt fravær. I denne artikkelen bidrar vi til litteraturen om frafall ved å vise at strukturelle endringer i utdanningen under pandemien ser ut til å ha bidratt til en sterk økning i andelen som får fullført og består videregående opplæring på tre år. Dette gjelder særlig elever med svake karakterer. Til tross for at de med svake karakterer fra grunnskolen ikke har hatt samme økning i karakterene på videregående sammenlignet med sine medelever, har de likevel større økning i sannsynlighet for å bestå videregående og gå over i høyere utdanning. På kort sikt virker det som at koronapandemien har gitt elever med svake karakterer en positiv dytt inn i høyere utdanning. Samtidig vet vi ikke hvorvidt de faktisk fullfører den høyere graden de har begynt på. Konsekvensene av at de starter i høyere utdanning for senere arbeidslivstilknytning, er også selvsagt uklar.

Bakgrunn og tidligere forskning

Covid-19: Læring og gjennomføring

Som et av tiltakene for å unngå spredning av covid-19 stengte skolene ned i mars 2020. Flere uttrykte bekymring for at svake elever spesielt ville tape på dette med hensyn til læring

og prestasjoner.¹ Dette var til en viss grad basert på tidligere forskning, som har vist at fravær ser ut til å påvirke læringsutfallet mest negativt for elever som er i risikogrupper fra før (Goodman, 2014).

Da skolene stengte, forsøkte flere forskere å beregne hvor mye elevene ville tape på dette i form av redusert læring. Konklusjonene var tydelige; elever kom til å miste verdifull læring som følge av skolenedstengningen (Santibañez & Guarino, 2021; Umansky, 2020). Flere studier har vist at skolestengning i starten av pandemien førte til et læringstap blant elevene, både internasjonalt (Blanden et al., 2022; Engzell et al., 2021; Moscoviz & Evans, 2022) og i Norge (Skar et al., 2021).

Læringstapet internasjonalt ser ut til å ha vært størst blant elever som kommer fra familier med små sosioøkonomiske ressurser (Engzell et al., 2021; Haelermans et al., 2022), og dette gjenspeiler tidligere forskning på konsekvenser av fravær mer generelt. At nedstengningen kan ha rammet skjevt, ser vi også spor av i kvalitative studier i Norge. For eksempel forteller lærere at elevene de tenkte på som flinke på skolen, klarte seg godt under nedstengningen, mens elever de opplevde slet med skolen, syntes det var krevende å følge digital undervisning og å levere oppgaver til rett tid (Andersen et al., 2021). Lærere rapporterer også om lavere engasjement fra elever under nedstengning (Santibañez & Guarino, 2021). Mye i disse studiene tyder derfor på at hjemmeundervisning og skolestengning har bidratt til å forsterke forskjeller mellom elevene. Elevers subjektive erfaringer tilsier også at de lærte mindre og hadde lavere motivasjon med hjemmeskole-undervisning (Andersen et al., 2021).

Det er solid dokumentert at den sterkeste prediktoren for frafall fra videregående skole er elevers karaktergrunnlag fra ungdomsskolen (Haugan et al., 2019; Markussen et al., 2011). Jo lavere karakterer, jo høyere sannsynlighet er det for å falle fra videregående opplæring. Det er også godt dokumentert at elevers skolefravær er forbundet med et stort læringstap og svakere karakterer (Gershenson et al., 2017; Liu et al., 2021). Men vi finner ikke lavere gjennomføring i studieforbereende utdanningsprogram for koronakullene, slik myndighetene var engstelige for da skolene stengte, snarere tvert imot (Bratsberg & Raaum, 2023; Høst et al., 2022). Høst et al. (2022) viste at elevkullene i vg3 på studieforbereende linje fullførte i *større* grad enn hva som var tilfellet de foregående årene før pandemien. Noen mulige årsaker til dette kan vi finne i kvalitativ forskning på perioden. Andersen et al. (2021) fant blant annet at en del lærere hadde fått instruks fra sine ledere om at de skulle legge ekstra til rette for å få vurdering på alle elever, slik at elever ikke fikk IV («ikke vurderingsgrunnlag»). Mangelen på ledige jobber (Barth et al., 2021) kan også ha gjort at flere valgte å investere i skolegang. I tillegg ble både avsluttende eksamen og fraværsgrensen fjernet. Etter at alle elever på videregående skole ble sendt hjem den 12. mars 2020, og all undervisning de neste to månedene ble gjennomført digitalt, bestemte myndighetene etter råd fra Utdanningsdirektoratet seg for at all eksamensaktivitet skulle avlyses. Samtidig ble fraværsgrensen fjernet som følge av gjeldende smittevernregler om å holde seg hjemme ved covid-19-smitte. Både eksamen og fraværsgrensen ble fjernet til og med skoleåret 2021–2022.

Når det gjelder eksamen, viser nyere forskning fra Norge at en elev som kommer opp i skriftlig eksamen, har mer enn 2,5 ganger større sjanse for å stryke på eksamen enn de som kommer opp i muntlig eksamen (Andresen & Løkken, 2021). Vi vet også at elever med lave standpunktkarakterer oftere stryker på eksamen enn elever med høyere standpunktkarakterer. Å stryke på en eksamen kan ha negative langtidskonsekvenser, da stryk

1 <https://www.utdanningsnytt.no/guri-melby-korona/guri-melby--jeg-er-bekymret-for-noen-av-konsekvensene-av-skolestengningen/236168>.

på eksamen er ensbetydende med manglende vitnemål fra videregående skole. Blant dem som stryker på eksamen, mangler omtrent halvparten vitnemål fra videregående skole når de er 25 år gamle (Andresen & Løkken, 2021). Også i andre analyser er det pekt på at det å stryke på eksamen øker sannsynligheten for ikke å fullføre, også på lengre sikt (Beck et al., 2023). Å fjerne eksamen vil derfor mest sannsynlig innebære at en del flere elever, særlig de med svake standpunktkarakterer, vil klare å fullføre videregående skole. Det kan hende at disse tiltakende delvis er med på å forklare tallene fra Utdanningsdirektoratet som viser at færre elever sluttet i løpet av skoleåret 2019/2020 og 2020/2021 sammenlignet med tidligere. Gjennomsnittskarakterene har også økt i de fleste fellesfagene, sammenlignet med året før koronapandemien (Utdanningsdirektoratet, 2022).

Selv om det å måtte ta eksamen kan ha negative konsekvenser for elever som har svake standpunktkarakterer i deres fullføring av videregående opplæring, er det også påvist at det å ta eksamen kan føre med seg flere positive resultater. Fidjeland (2023) viser at det å ta eksamen, når resultatet fra denne eksamenen kan bety noe for hvilket tilbud man kommer inn på senere, ser ut til å påvirke hvor godt man gjør det på eksamen. Han argumenterer for at dette er et uttrykk for at eleven har lagt inn mer arbeid, og dermed lært mer. Det er også vist at det å komme opp til eksamen kan påvirke hva man gjør senere. Falch et al. (2014) viste at det å komme opp til matematikkeksamen på videregående ser ut til å øke sjansen for å gå videre til høyere utdanning generelt, og det ser også ut til å øke sannsynligheten for å velge naturvitenskapelige fag.

Til sammen skapte hjemmeskoleundervisning en rekke nye situasjoner for elever som gikk på videregående skole i årene 2019, 2020 og 2021. Oppsummert tyder litteraturen på at hjemmeskole under pandemien har ført til læringstap, særlig blant elever som kommer fra familier med lav sosioøkonomisk status. Samtidig kan man tenke seg at avlyst eksamen, fjerning av fraværsgrensen og lærere som strekker seg langt for å få et vurderingsgrunnlag hos elevene, kan bidra til å hjelpe elevene med å gjennomføre videregående skole. Tidligere har det blitt diskutert om studieforberevende utdanningsprogram i stor nok grad forbereder til videre studier (Lødding & Aamodt, 2015). Dersom en har opplevd lavere læringsutbytte under koronapandemien, er det grunn til å tro at denne utfordringen har blitt større. Pandemien kan ha brakt oss inn i en situasjon der elever i større grad gjennomfører studieforberevende videregående opplæring, samtidig som man har blitt mindre studieforbereddt.

Overgang til utdanning og arbeid

Når det gjelder overgangen til arbeidslivet, vet vi at pandemien reduserte mulighetene til unge i arbeidsmarkedet. Flere mistet arbeidstid gjennom oppsigelser og permitteringer (Alstadsæter et al., 2022), og det var ikke mange ledige jobber (Barth et al., 2021). Når arbeidsledigheten er høy, velger unge oftere å investere i utdanning (Becker, 1964; Haraldsvik & Strøm, 2022; Reiling & Strøm, 2015). I tråd med tidligere forskning finner Bratsberg og Raaum (2023) at færre avgangselever med vitnemål fra videregående opplæring i 2020 har jobbet den første høsten, mens flere har startet i høyere utdanningsløp. Når de går ett år frem i tid, forsvinner disse effektene. Det er ikke lenger slik at flere går over til videre utdanning. Bratsberg og Raaum argumenterer for at den høyere overgangen til videre utdanning må forstås som et resultat av få jobbmuligheter. Da arbeidsmarkedet bedret seg, ble de høye overgangstallene til videre utdanning redusert tilsvarende som de hadde økt.

I denne artikkelen er vi særlig interessert i elevene som før pandemien akkurat ikke klarte å fullføre. Er det sånn at disse elevene som en konsekvens av pandemien nå akkurat klarer å fullføre? Og hvis de gjør det, er det slik at de faktisk bruker utdanningen sin til noe? Eller fullfører de utdanningen sin uten egentlig å være studieforbereddt? Elever som fullfører

videregående opplæring på marginen, har lavere sannsynlighet for å ta videre utdanning (Bratsberg & Raaum, 2023). Det kan bety at selv om flere elever gjennomførte videregående opplæring under pandemien, er det ikke sikkert at de faktisk bruker vitnemålet sitt til å studere videre. I denne artikkelen undersøker vi både økningen i gjennomføringen av videregående skole for koronakullene, samt hvordan dette påvirker overgangen til arbeid og utdanning.

Datagrunnlag for analysen og avgrensninger

Analysene i artikkelen baserer seg på aidentifiserte koblede administrative registerdata fra SSB. Vi bruker SSBs utdanningsstatistikk, NUDB, påkoblet informasjon fra norsk vitnemålsdatabase (NVB). For analyser av gjennomføring bruker vi data om befolkningens høyeste utdanning, pågående utdanning, og data fra NVB. Fra NVB har vi også skoleresultater fra grunnskolen. Vi bruker også et rikt utvalg av individuell bakgrunnsinformasjon for å beregne heterogene effekter.

For å sammenligne utfall over flere år må vi sette noen restriksjoner på utvalget. En person er med i utvalget hvis de

1. *blir 16 år det året vedkommende gikk ut av grunnskolen*, definert ved at personen har vitnemål fra grunnskolen det året personen fyller 16 år
2. *starter på vg3 studieforbereende 2 år etter fullført grunnskolen*, definert ved at en person er registrert som elev på vg3 2 år etter fullført videregående, og fyller 18 det året vedkommende starter på vg3.

Vi definerer fullført og bestått videregående utdanning etter hvorvidt eleven har fått vitnemål. Dette skiller seg fra offisiell statistikk fra SSB, som definerer at en elev har fullført studieforbereende opplæring dersom vg3 er fullført og bestått (NOU 2018: 13). I SSB sin definisjon vil fullført og bestått vg3 kunne bety at en elev ikke får vitnemål, da eleven kan mangle bestått i fag fra vg1 eller vg2. Ettersom vi er interessert i overgangen til høyere utdanning, definerer vi derfor fullført og bestått videregående opplæring som at elever har fått vitnemål.

Vi bruker data for elevene for et begrenset tidsrom. I denne analysen ser vi på dem som er i tredje klasse studieforbereende det tredje året de er i videregående opplæring etter grunnskolen. Vi velger å se vekk fra personer som ikke har startet på vg3 det tredje året. Grunnen til dette er at noen elever gjør omvalg på studieretning både én og to ganger, noe som gjør at endringer i overganger mellom vg1 og vg2 kan tilskrives andre omstendigheter enn at fraværs grensen og eksamen midlertidig er fjernet. Vi ønsker et mest mulig sammenlignbart datagrunnlag før og etter pandemien for å gjøre gode analyser av dataene, samt bruk av data for de samme elevene på tvers av utfallene. Dette kan vi gjøre med de utvalgskriteriene vi har valgt. Gitt utvalgskriteriene har vi totalt 155 774 elever, fordelt over fire skoleår:²

Tabell 1. Kohortstørrelse etter skoleår

Skoleåret 2017/2018	Skoleåret 2018/2019	Skoleåret 2019/2020	Skoleåret 2020/2021
39 150	40 616	39 011	36 972

2 Kohorten 2020–21 er mindre hovedsakelig på grunn av mindre fødselskohorter i perioden.

Metodisk tilnærming, beskrivelse av variabler

Metodisk tilnærming

I denne artikkelen viser vi først endringene i andelen som består videregående, og hvordan den varierer med karakternivå fra grunnskolen. Men vi inkluderer også regresjonsanalyser som blant annet skal belyse hvorvidt økt gjennomføring også fører til at elevene med relativt sett svakere karakterer benytter seg av vitnemålet sitt ved å starte i høyere utdanning. For å gjøre dette bruker vi en kombinasjon av mange forklaringsvariabler og interaksjon mellom enkelte variabler. For det første inkluderer vi variabler i regresjonene som er dikotome, og som tar høyde for faste uobserverte effekter, for å fjerne betydningen av tids- eller gruppeinvariante effekter. Det vil si at vi tar hensyn til, eller kontrollerer bort, alle faste kjennetegn ved for eksempel kjønn, kommunekjennetegn, skolekjennetegn og andre faste kjennetegn.³ Interaksjon mellom variabler i en regresjon gjør at vi kan sammenligne grupper før og etter covid-19, i dette tilfellet personer med relativt sett svakere karakterer. Vi bruker en lineær regresjonsmodell der vi presenterer resultatene grafisk, ved bruk av marginaleffekter.⁴ Vi presenterer også resultatene av modellene i tabellform. Å bruke en lineær modell på dikotome utfallsvariabler letter tolkningen (Hellevik, 2003), og det er vist at det sjelden er metodisk problematisk (Angrist & Pischke, 2009). Det er også en ekstra utfordring at vi i denne sammenheng er opptatt av resultatene av en interaksjon, hvor tolkningen av marginaleffekter av en logaritmisk modell er mer usikker (Williams, 2012). Vi har likevel kjørt de samme regresjonene med en logaritmisk modell, uten at resultatene endrer seg.⁵

I denne analysen viser vi endringer i sannsynlighet før og etter pandemien, også kontrollert for en rekke bakgrunnsvariabler. En kunne likevel se for seg at seleksjonen inn i videregående var ulik før og etter pandemien – og at dette kunne påvirke resultatene. Men siden vi kun ser på de to første kohortene etter pandemien, vil det bety at disse gikk på ungdomsskolen før pandemien. Det er dermed ikke noe som skulle tilsi at de er veldig ulike med tanke på grunnlaget for å starte på videregående.⁶

Beskrivelse av utfalls- og kontrollvariabler

Utfallsvariabler

Vi bruker flere avhengige variabler for å belyse aktivitet til personer etter vg3:

I høyere utdanning definerer om personer har startet på en høyere utdanning, definert som årsstudium, bachelor eller profesjonsstudier. Denne konstrueres ved å hente informasjon fra Norsk standard for utdanningsgruppering (NUS), som er inkludert i NUDB, som beskriver nivået på utdannelsen personen har startet på.⁷

I jobb definerer om personer er registrert som sysselsatt oktober samme året som de enten skulle ha fullført eller fullførte vg3. Vi baserer oss på a-meldingen, der vi har data til og med oktober 2022. Personer er definert som *i jobb* i form av en dikotom variabel om de er registrert med arbeid. Vi definerer også *fulltid* som en dikotom variabel om personen jobber fulltid. Fra samme datakilde har vi også informasjon om personen er *i militæret*.

3 I alle regresjonene clusterer vi standardfeilene på skolenivå. Dette innebærer at det er rundt 7000 individer som forsvinner ut fra analysene på grunn av at de mangler en kobling til skolen de har gått på. Vi har sjekket opp denne gruppen, og den er noenlunde jevnt fordelt i alle karaktergruppene og med like kjennetegn, noe som betyr at manglende skoletilknytning trolig er tilfeldig fordelt og ikke påvirker resultatene.

4 Margins og marginsplot i Stata.

5 Resultatene er tilgjengelig ved henvendelse.

6 Vi har også kjørt en balansetest på tilgjengelige bakgrunnsvariabler før og etter pandemien, og der finner vi ingen signifikante forskjeller, bortsett fra mors inntekt, som er signifikant på ti-prosentnivå.

7 Det vil si NUS-koder som starter på 6 eller 7.

Kontrollvariabler

Kjønn er en dikotom variabel kodet 0 for menn og 1 for kvinner. *Karakterer* baserer seg på gjennomsnittskarakterer fra grunnskolen, ettersom gjennomsnittskarakterer fra videregående kan være en effekt av det som skjedde under covid-19, og dermed ikke et egnet mål på å definere hvorvidt elever har relativt svake eller sterke karakterer. Vi inkluderer også en del bakgrunnsvariabler for foreldrene, målt det året elevene starter på videregående. Dette gjelder utdanningsnivå, hvorvidt foreldrene bor sammen, og innvandringsstatus.

Tabell 2. Deskriptiv statistikk

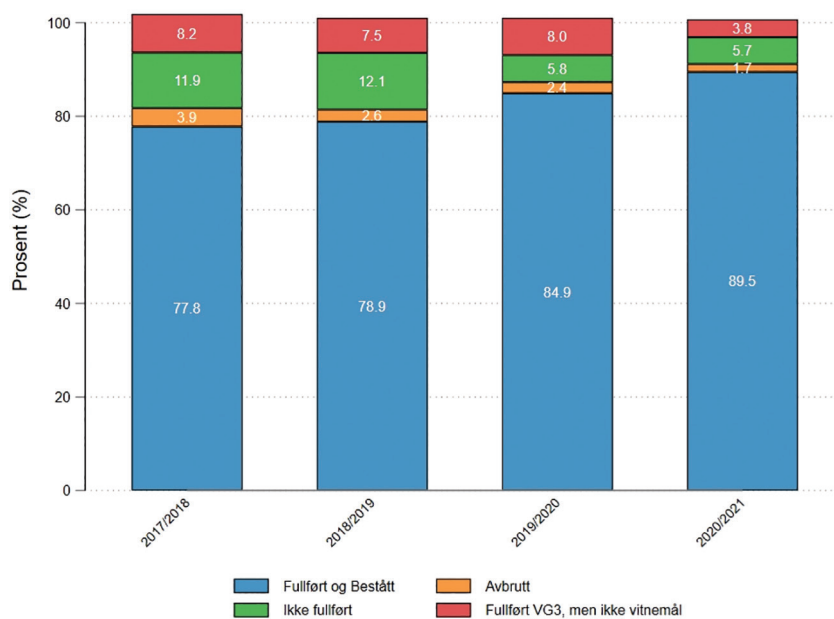
	Skoleår			
	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Snittkarakter grunnskolen	4,46	4,47	4,50	4,55
Opptaksgrunnlag VG2	41,93	42,10	42,30	42,79
Opptaksgrunnlag VG3	41,39	41,39	41,80	42,84
Snittkarakter på vitnemålet	39,85	40,10	43,03	43,33
Gj.snittskarakterer ekskl eksamen	4,43	4,45	4,46	4,51
Antall år utdanning – Far	12,70	12,70	12,72	12,76
Antall år utdanning – Mor	13,19	13,23	13,26	13,32
Innvandrere	0,06	0,07	0,07	0,08
Norskfødt med innvandrerforeldre	0,06	0,06	0,07	0,07
Jenter	0,58	0,57	0,58	0,57
Gutter	0,42	0,43	0,42	0,43
Bor kun med far	0,05	0,05	0,05	0,05
Bor kun med mor	0,18	0,18	0,18	0,18
Mor ikke fullført videregående	0,23	0,23	0,22	0,21
Far ikke fullført videregående	0,20	0,19	0,18	0,18
I jobb	26,85	26,58	25,32	25,71
Jobber fulltid	23,35	22,52	20,50	20,52
I høyere utdanning	30,56	29,94	35,50	35,62
Folkehøyskole o.l.	18,10	17,95	17,51	18,49
Antall	39150	40616	39011	36972

Note: Skalaene på karakterer er litt forskjellig ettersom opptaksgrunnlaget er en skala fra 0 til 60 og er lest direkte av vitnemålsfilen, mens snittkarakter har forfatterne av artikkelen regnet ut med å summere alle standpunktkarakterene og dele på antall fag med standpunktkarakter.

Tabell 2 viser deskriptiv statistikk for utvalget, fordelt etter skoleår. I tabell 2 skiller vi ikke mellom hvorvidt noen fullfører videregående eller ikke, men inkluderer alle i tabellen. Det er noen endringer som er vesentlige for sammenligningen av utfall før og etter covid-19. For det første har karakterpoeng på vitnemålet (fra videregående) økt med nesten fire poeng fra 2018 til 2021. Ser vi på gjennomsnittskarakterer på vitnemålet uten å regne med eksamen, har snittkarakteren økt noe mindre. Det andre vi ser, er at en langt høyere andel har startet høyere utdanning samme høst som de fullførte videregående i 2020 og 2021, sammenlignet med de to foregående årene. I tillegg er det langt færre som fortsatt er i videregående på høsten samme år som de skulle ha fullført videregående, og det er en langt høyere andel som er i høyere utdanning både høsten 2020 og høsten 2021 enn de to foregående årene. Det er ingen nevneverdig endring i bakgrunnsvariablene for de fire avgangskullene vi studerer.

Deskriptiv statistikk og analyse

Vi starter med å beskrive gjennomføring på videregående. Vi opererer med fire typer avgang fra vg3: «Fullført og bestått» er definert som at eleven har fått utskrevet vitnemål fra nasjonal vitnemålsdatabase (NVB). «Ikke fullført» samsvarer i stor grad med det som i Utdanningsdirektoratets registreringsbok heter «fullført, ikke bestått» og «ikke fullført på grunn av manglende vurdering».⁸ Det vil si de som enten har strøket i ett fag, eller der det ikke er grunnlag for å gi standpunktarakter. «Avbrutt» viser til dem som formelt har avsluttet i løpet av vg3. «Fullført, men ikke vitnemål» er de som fullfører og består vg3, men som ikke har fått utskrevet vitnemål. Dette målet skiller seg dermed fra offisiell statistikk på befolkningens utdanningsnivå,⁹ som måler gjennomføring i studieforeberedende program fem år etter at de starter på videregående, og med at de har fullført vg3.

Figur 1. Fullføringsandel, etter skoleår. Fullført og bestått er utskrevet vitnemål.

I skoleårene 2017/18 og 18/19 var det henholdsvis 77,8 og 78,9 prosent av dem som startet på vg3, som fullførte og besto videregående. I tillegg er det rundt 12 prosent i begge årene som er registrert med ikke fullført. Høst et al. (2022) analyserte gjennomføringstallene basert på statistikk fra Vigo IKS, som er fylkeskommunenes egen database over videregående opplæring.¹⁰ Resultatene viser at den største reduksjonen var i andelen personer som har fullført, men ikke bestått videregående opplæring. Det vil si de som har fullført hele skoleåret, men strøket i ett eller flere fag (Høst et al., 2022).

Det første kullet som ble påvirket av covid-19, var avgangskullet i skoleåret 2019/2020. Her viser figur 1 at en langt høyere andel ble registrert med «fullført og bestått», sammenlignet med de to foregående skoleårene. Vi ser også at denne trenden fortsetter i skoleåret 2020/2021. Personer som er registrert med «avbrutt», er elever som stort sett har sluttet

8 https://regbok.udir.no/felt/?B21_Fullf%C3%B8rtkode&Id=1015041.

9 Se «definisjoner av viktige begreper og variabler» på: <https://www.ssb.no/utdanning/utdanningsniva/statistikk/befolkningens-utdanningsniva>.

10 Vigo IKS har i 2024 skiftet navn til Novari IKS.

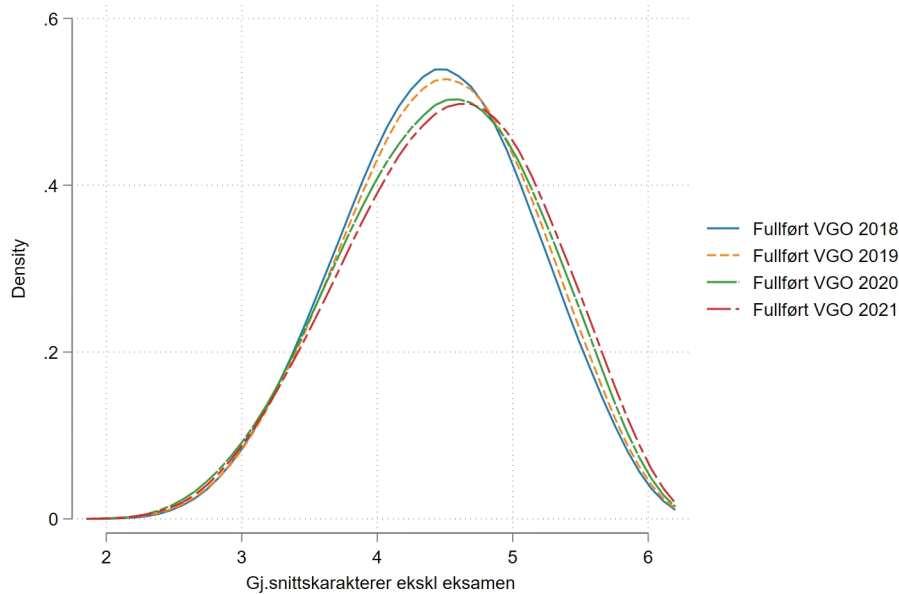

kort tid etter påbegynt vg3, noe som innebærer at de ikke mister ungdomsretten. Andelen med «avbrutt» er omtrent lik for alle fire avgangskullene vist i figuren ovenfor. Det som har endret seg markant, er imidlertid «fullført og bestått» (og motsatt «ikke fullført») når vi sammenligner avgangskullene som ikke er påvirket av endringene som fulgte av pandemien.

I skoleåret 2020/2021 er det også langt færre som fullfører vg3 uten å få vitnemål. Denne andelen synes å være ganske jevn for de tre første avgangskullene vi studerer, men ble mer enn halvert fra skoleåret 2019/2020 til 2020/2021. Elever som gikk vg2 i skoleåret 2019/2020, måtte ikke gjennomføre den obligatoriske eksamen for det klassetrinnet. Trolig vil tallet være enda lavere for avgangskullet fra 2021/2022, som er elever som har gått på videregående alle tre årene uten å ha gjennomført en eneste eksamen.

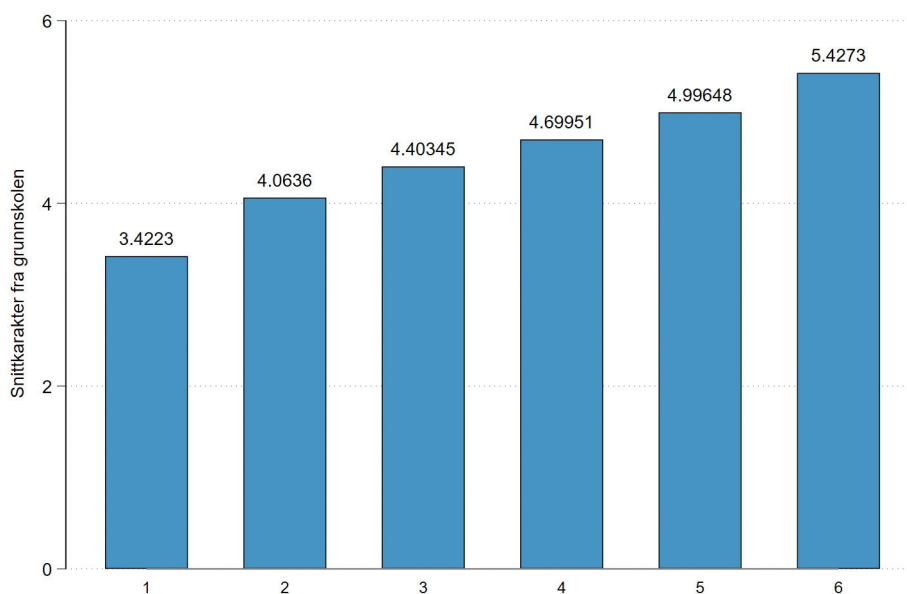
Som diskutert tidligere i artikkelen er det den avsluttende eksamen i vg3 som skiller de tre avgangskullene vi ser på i denne analysen. En nærliggende antagelse er at elevene med de svakeste karakterene som i størst grad fikk fullført og bestått i 2019/2020, kanskje ikke hadde gjort det i de foregående årene. Det å måle elever med svake karakterer er i seg selv en utfordring, og det er flere mål på dette som kan brukes i en analyse.

I figur 2 viser vi fordelingen for standpunkt karakterer fra vitnemålet for elever som fullførte videregående. Fordelingen viser svært tydelig at det har vært en forskyvning i karaktersnitt før og etter pandemien, og at langt flere gikk ut av videregående med over fem i snitt i 2020 og 2021, sammenlignet med de to foregående årene. Samtidig ser vi at det relativt sett er like mange med svake karakterer i alle koronakullene. Fordelingen vist i figur 2 kan imidlertid ikke si noe om hvem det var som i større grad fullførte videregående basert på karakterer.

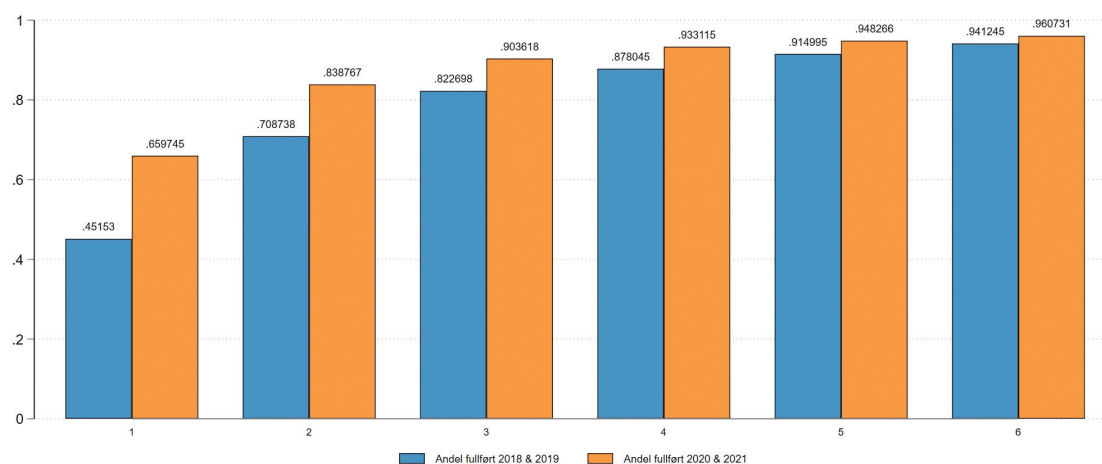

Figur 2. Karakterfordeling etter skoleår fullført VGO.

For å beskrive dette ser vi i figur 3 på karakterer fra grunnskolen, delt i seks like store grupper. Etersom snittkarakteren fra grunnskolen i liten grad har endret seg for de fire kohortene vi ser på, vil de aller fleste som gikk ut av grunnskolen ett år, bli plassert i samme gruppe for karakterer fire år senere. Figur 3 viser snittkarakteren for de forskjellige gruppene, mens figur 4 viser andelen som fullførte videregående de to siste årene før pandemien, sammenlignet med de to årene etter at pandemien startet.

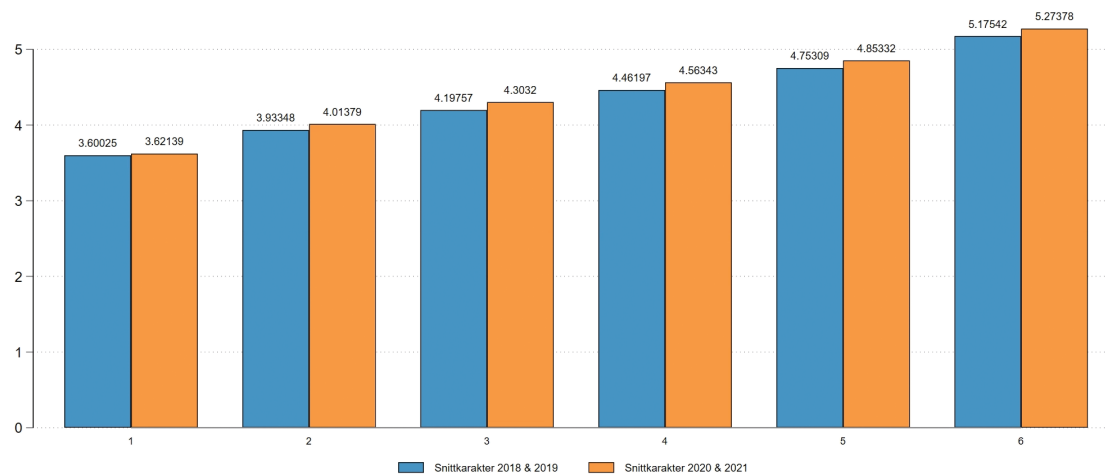
Figur 3. Snittkarakterer inndelt i sikstiler, etter snittkarakter fra grunnskolen.

Figur 4. Endring i fullføringsandel i 18/19 sammenlignet med 20/21, etter snittkarakter gruppert i sikstiler fra grunnskolen.

Figur 4 viser tydelig at det var elever med de svakeste karakterene som i størst grad økte fullføringen i 2020 og 2021. For elevene i den gruppen med lavest snittkarakterer fra grunnskolen før pandemien, fullførte 45,1 prosent i løpet av tre år etter at de fullførte grunnskolen. Når vi så ser på samme relative karaktergruppe i 2020 og 2021, ser vi at andelen som har fullført, har økt med over 20 prosentpoeng til 66 prosent. Dette er en økning på rundt 40 prosent. For gruppen med nest lavest karaktersnitt er det også en markant økning, i underkant av 13 prosentpoeng. Jo høyere karaktergjennomsnittet fra grunnskolen er, jo mindre er differansen i fullføring før og etter pandemien. For gruppene med høyest snitt, gruppe fem og seks, var differansen henholdsvis 3 og 2 prosentpoeng. Der tidligere forskning har vist at læringstapet under pandemien var størst for de elevene som har svakest karakterer fra før av, viser vi her at det er den samme gruppen som i størst grad opplever *økt* gjennomføringsgrad i videregående opplæring.

Til slutt ser vi på om det at flere fullførte, innebærer at elevene har fått høyere gjennomsnittskarakter fra videregående skole. Dette er vist i figur 5, hvor vi baserer oss på den samme inndelingen som i figur 3 og 4.

Figur 5. Endring i standpunktkarakter (uten eksamen) fra VGO, etter snittkarakter gruppert i sikstiler fra grunnskolen.

Figur 5 viser at vi finner minst endring i gjennomsnittskarakterer for de gruppene som har størst endring i gjennomføring av videregående opplæring på tre år (ikke medregnet eksamenskarakter). Figur 5 viser at det er de elevene som gikk inn i videregående med høye snittkarakterer, som har fått enda høyere karakterer enn hva som var tilfellet før pandemien. For gruppe 4, 5 og 6 økte standpunktkarakteren – hvis vi omregner til karakterpoeng – med 1 poeng i snitt. Dette gjenspeiler igjen det vi viser i figur 2. Med andre ord virker det ikke som at elevene som startet videregående med relativt lave karakterer, har opplevd en økning i karakterer på samme måte som elever med høyere karakterer. Om ikke annet er gapet mellom elevene med lavest og høyest karakterer blitt enda større under pandemien.

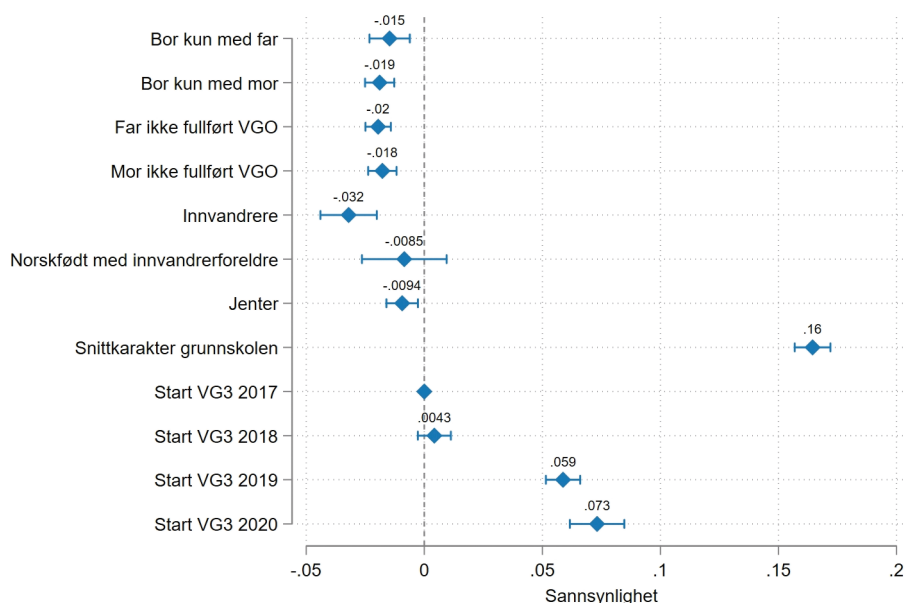
Regresjonsanalyse

Den deskriptive delen av analysen har vist at gjennomføringen for de første kullene etter pandemien har økt, og spesielt for dem med lavere karakterer fra grunnskolen. Her vil vi se på hvorvidt dette endrer seg når vi justerer for de ulike kontrollvariablene.

Sannsynligheten for fullføring

I første del av analysen ser vi på sannsynligheten for fullføring. Vi gjør dette for å vise hvordan de forskjellige forklaringsvariablene påvirker sannsynligheten, og i hvilken grad de eventuelt gjør det.¹¹ Utfallene i regresjonsligningen representerer sannsynligheten for å fullføre og bestå videregående utdanning (og dermed få vitnemål), justert for kontrollvariabler. De relevante kontrollvariablene er oppsummert i tabell 1, og resultatene er vist i figur 6 samt tabell V1 som vedlegg.

¹¹ Rent formelt kjører vi en regresjon som er $Y_i = \alpha + \rho X_i + \varepsilon_i$, hvor Y_i er utfallet vi er interessert i, og som er målt for alle individer i i analysen. I tillegg til et konstantledd inkluderer vi forklaringsvariabler X , og til slutt har vi et restledd ε .

Figur 6. Sannsynligheter for å fullføre og få vitnemål fra videregående.

Figuren viser sannsynligheter og 95 % konfidensintervall for sannsynligheten på å fullføre videregående med vitnemål. Estimaten som ligger til grunn for figuren er vist i vedleggV1. Startår for vg3 er estimert relativt til startår i 2017, mens resten av koeffisientene er estimert relativt til personer som har 0 på variabelen.

Figur 6 viser at mange individuelle kjennetegn påvirker sannsynligheten for å gjennomføre videregående utdanning på tre år. Dette gjelder både hvorvidt personen bor kun hos moren eller faren, om en av foreldrene ikke har fullført videregående og om vedkommende er innvandrer. Når vi korrigerer for de andre kjennetegnene målt det året personen blir 16, er det også en negativ sannsynlighet for å gjennomføre for jenter. Vi ser også at sannsynligheten for å få vitnemål for personer som startet på vg3 i 2019 og 2020 (og fullførte i 2020 og 2021), relativt til dem som startet på vg3 i 2017, gikk signifikant opp med 5,9 prosentpoeng for 2019-kullet og 7,3 prosentpoeng for 2020-kullet. De som startet på vg3 i 2018 (og fullførte i 2019), har tilnærmet lik andel som består som i 2017. Dette viser at de store forskjellene vi fant i figur 2, står ved lag også når vi kontrollerer for individuelle kjennetegn.

Fra tidligere forskning vet vi at en del av dem som stryker på vg3, tar opp igjen fag og består relativt kort tid etterpå, enten som privatister eller som elev i videregående skole (Høst et al., 2022). Vi vet også at etter pandemien gikk andelen som tok opp fag etter å ha strøket, betraktelig ned (ibid.). Dette betyr at vi ikke kan si noe om fullføring på normert tid (fem år) har endret seg. Vi viser bare at gjennomføringen på *tre* år har økt.

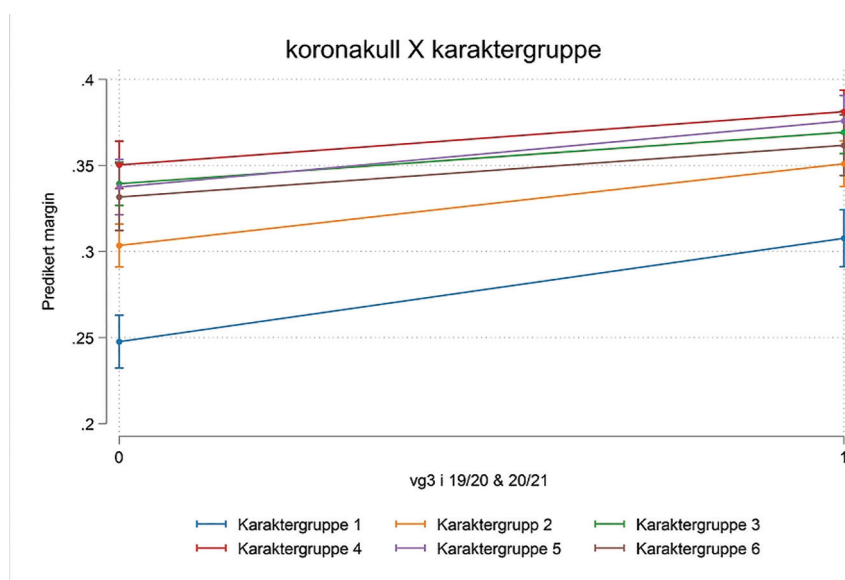
Aktivitet høsten etter vg3

Vi analyserer også om den økte gjennomføringen av videregående utdanning har ført til økt utdanningsaktivitet ett og to år etter fullført videregående skole.¹² Vi analyserer dette ved å bruke en interaksjon mellom en variabel som beskriver karaktergruppen til eleven, og en variabel som indikerer om eleven fullførte videregående før 2020 eller 2020 eller senere. Interaksjonsleddet er dermed en kategorisk variabel som tar verdien 1 om eleven er i en gitt

12 Interaksjonsmodellen settes opp på følgende måte: $Y_i = \alpha + \beta FullfCovid_i + \gamma karaktergruppe + \delta(karaktergruppe * FullfCovid)_i + \rho X_i + \varepsilon_i$.

karaktergruppe og fullførte videregående i 2020 eller 2021. Som med regresjonen ovenfor inkluderer vi også et sett av relevante kontrollvariabler.

Oppsettet for regresjonsanalysen er en lineær sannsynlighetsmodell, noe som innebærer at resultatene kan leses som gjennomsnittlige forskjeller i utfallet som vi er interessert i. Det vil si at vi sammenligner elever som fullførte videregående før og etter covid-19, med like verdier på relevante kontrollvariabler. Samme tankegang gjelder for grupperingen av karakterer, der vi sammenligner elever med svake karakterer fra grunnskolen med elever som har relativt bedre karakterer fra grunnskolen, kontrollert for relevante bakgrunnsvariabler. Det vi er mest interessert i, er interaksjonsleddet, som kan tolkes som den gjennomsnittlige ekstra forskjellen i gjennomsnitt for dem som både har relativt svake karakterer og fullførte videregående etter covid-19. Dette leddet kan ses på som forskjellen i fullføring før og etter pandemien mellom karaktermessig svake og flinke elever. Resultatene fra estimering av ligning (2) for aktivitet i høyere utdanning er vist i figur 7, og hele modellen er vist i tabell V2 i vedlegget.

Figur 7. Predikert marginal sannsynlighet for å være i høyere utdanning samme høst som avgangsåret for vg3 for koronakullene og elevene før koronakullene, etter karaktergruppe.

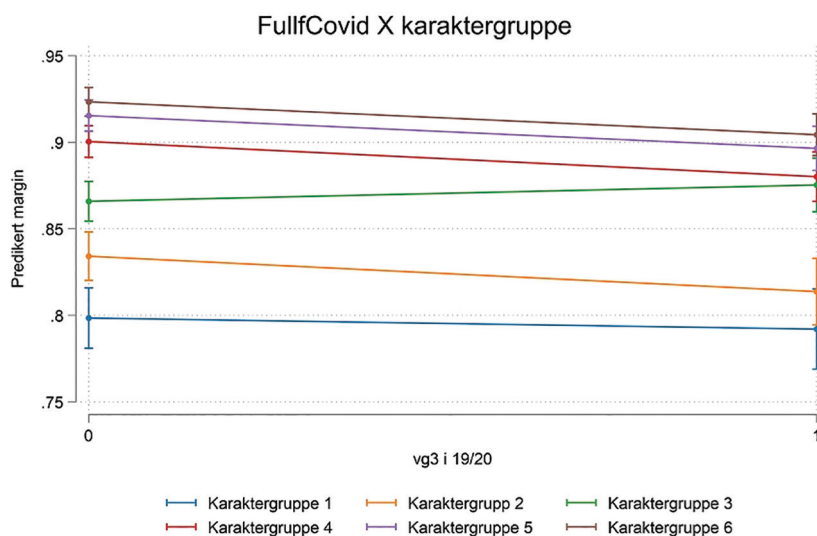
Figuren viser predikert sannsynlighet fra interaksjonen mellom karaktergruppe og hvorvidt en person har fullført videregående i 19/20 eller 20/21. Hvert punkt er en predikert verdi, og hver linje som henger sammen med punkt er en enkel effekt. Figuren er plottet gjennom marginsplot i Stata, som gir oss de korresponderende nivåene for predikert margin etter når en person fullførte videregående.

Det viktigste funnet fra figur 7 er at økningen i sannsynligheten for å starte på høyere utdanning har vært større for personer i de lavere karaktergruppene, og at forskjellene mellom de lavere karaktergruppene og de høye karaktergruppene har blitt redusert relativt mye. Hadde det vært slik at den store økningen av fullføring ikke hadde medført noen endring i hvor mange som starter på høyere utdanning, ville ikke forskjellen mellom de forskjellige gruppene endret seg. Det vil si at utviklingen i grafene hadde vært flat, eller at forskjellen i punktene før og etter covid-19 ville vært like. Det vil si at elevene som gikk ut med de relativt sett svakeste karakterene, i noe større grad starter på høyere utdanning enn de andre karaktergruppene, sammenlignet med hva som ville vært tilfellet før pandemien.

I vedlegget til denne artikkelen viser vi også resultatene for endringen før og etter pandemien i overgangen til andre aktiviteter etter tredje år i videregående (se tabell V2). Det gjelder hvorvidt en person fortsatt er i videregående samme høst som man skulle ha avsluttet videregående, jobber fulltid eller om personen er registrert på folkehøyskole (FHS), i militæret eller i andre aktiviteter. Andre aktiviteter kan eksempelvis være bibelskole. Det å jobbe fulltid betyr at vedkommende ikke er registrert i hverken høyere utdanning, FHS eller innrullert i militæret, mens de andre utfallene er satt opp slik at personen kan være i jobb (men ikke fulltid). Hvorvidt personen jobber fulltid, leses direkte av a-meldingen for oktober det året personen fullførte videregående utdanning.

Sannsynligheten for å være registrert som elev i videregående samme høst har gått betraktelig ned, mens de andre utfallene ikke har blitt påvirket. Dette innebærer at det er overgangen til høyere utdanning som i størst grad ser ut til å ha endret seg.

Vi har så langt sett at det har vært en markant økning i tilstrømmingen til høyere utdanning. I denne delen av analysen ser vi på hvorvidt de som startet på høyere utdanning det året de gikk ut av vg3, fortsatt var i høyere utdanning året etter at de startet. Det vil si: Er det, gitt endringen i tilstrømmingen til høyere utdanning, noen forskjell mellom karaktergruppene hva gjelder tilbøyeligheten til å starte på år 2 av høyere utdanning? Resultatene er vist i figur 8 nedenfor og tabell V3 i vedlegget.

Figur 8. Predikert marginal sannsynlighet for å være i høyere utdanning høst året etter avgangsåret for vg3 for koronakullene og elevene før koronakullene, etter karaktergruppe. Betinget på start høyere utdanning høsten etter vg3.

Figuren viser predikert sannsynlighet fra interaksjonen mellom karaktergruppe og hvorvidt en person har fullført VGO i 19/20. Hvert punkt er en predikert verdi, og hver linje som henger sammen med punkt er en enkel effekt.

Som vist i tabell 5 er det i liten grad en statistisk signifikant forskjell mellom avgangskullene i 2018 og 2019, sammenlignet med elevene i avgangskullene i 2020. Figur 8 viser at det er en noe mindre forskjell mellom dem med svakest karakterer og resten for avgangskullet i 2020 sammenlignet med de to foregående årene. Men denne forskjellen er altså ikke signifikant. Det innebærer dermed at tilbøyeligheten til å fortsette i høyere utdanning, gitt at de startet i høyere utdanning samme året som de gikk ut fra videregående skole, ikke ser ut til å ha

endret seg for kullet som gikk ut i 2020. Vi finner med andre ord ikke klare tegn til at den økte tilstrømmingen til høyere utdanning gjør at flere, eller færre, forlater høyere utdanning etter ett år. De som gikk ut etter pandemien, forblir i høyere utdanning også i år 2. Hvorvidt dette etter hvert medfører at de oppnår en grad, eller påvirker fremtidig arbeidsmarkedstilknypning, er opp til fremtidig forskning å svare på.

Diskusjon og konklusjon

Å gjennomføre videregående skole er forbundet med en rekke positive langtidsutfall på helse, arbeidsmarkedstilknypning, utdanning og inntekt. Motsatt er det godt dokumentert at frafall fra videregående opplæring er forbundet med en rekke negative langtidsutfall. Å øke gjennomføringsraten i videregående skole er derfor et eksplisitt politisk mål i Norge, slik det for eksempel er formulert i fullføringsreformen (Meld. St. 21 (2020–2021)).

I denne artikkelen viser vi at for elever som gikk i videregående opplæring under koronapandemien, har det vært betraktelig flere som har fullført og bestått videregående på tre år. Dette gjelder for begge koronakullene vi har tall for. Det er elevene med de svakeste karakterene fra grunnskolen som i størst grad har fått en økt gjennomføringsgrad på tre år. Vi viser videre at elevene med lavere karakterer fra grunnskolen som øker gjennomføringsgraden sin, gjør det til tross for at standpunktkarakterene fra videregående ikke har økt – slik de har for elever som gikk inn i videregående opplæring med relativt høye karakterer fra grunnskolen. Selv om karaktergapet mellom elever med lavest og høyest karakterer ser ut til å ha blitt enda større under pandemien, klarer likevel elevene med de svakeste karakterene å gjennomføre mer enn før pandemien. Fra tidligere forskning vet vi at eksamen er et hinder for fullføring spesielt for elever med relativt svake karakterer (Andresen & Løkken, 2021). Våre funn indikerer at fraværet av eksamen har bidratt til å dytte elever med svake karakterer fra «ikke bestått»-kategorien over i «fullført og bestått»-kategorien.

Det kan tenkes at den relative forskjellen i gjennomføring for disse kullene ville blitt redusert hvis vi kunne målt fullføring på normert tid (fem år), fordi det er vist at en del elever som stryker på vg3, består relativt kort tid etterpå, enten som privatister eller som elev i videregående skole (Høst et al., 2022). Vi mener likevel at det er viktig å se på gjennomføring på kort tid (tre år), da dette er sentrale år i unge voksnes liv. Vi vet også fra tidligere forskning at en del av dem som stryker på eksamen, ikke fullfører og består videregående opplæring også på lengre sikt (Andresen & Løkken, 2021; Beck et al., 2023).

Hvis vi tenker at standpunktkarakterene gir et noenlunde godt bilde på hva elevene har lært på skolen, peker det mot at økt gjennomføring *ikke* er et uttrykk for at elevene har lært mer under koronapandemien – siden vi ikke finner en tydelig økning i standpunktkarakter for de elevene som har hatt størst økning i andelen som får vitnemål. Den økte gjennomføringen må med andre ord skyldes andre ting. Vi har allerede vist til at våre data peker mot at fraværet av eksamen har bidratt, men kvalitativ forskning gjennomført under pandemien har pekt på at lærerne har strukket seg langt for å få et tilstrekkelig vurderingsgrunnlag til elever under pandemien. Våre analyser av standpunktkarakterer tyder igjen ikke på at det bare er dette som driver den økte gjennomføringen. Gjennomføring av videregående skole har historisk sett hatt en tendens til å gå opp under nedgangstider (Reiling & Strøm, 2015; Von Simson, 2014). Det er flere mulige forklaringer på denne mekanismen, men én kan være at mangelen på alternativ aktivitet i arbeidslivet kan forklare at flere blir i utdanning i stedet for å droppe ut. Vi viser også at det er en nedgang i antallet elever som slutter, i våre tall, pluss noe som kan støtte opp om en slik forklaring. Men som vi pekte på i analysen, utgjør nedgangen i antallet som slutter, en liten del av økningen i gjennomføringen. Det er

hovedsakelig blant dem som før fullførte, men som ikke besto alle fag, at vi finner en økning etter pandemien.

Uavhengig av hvilke mekanismer som driver den økte gjennomføringsraten, er et viktig spørsmål hva det å fullføre og bestå videregående skole (uavhengig av læringsutbytte) betyr for deltagelsen i høyere utdanning. Ettersom det fortsatt er kort tid siden koronapandemien endret elevers skolehverdag, har vi ikke mulighet til å si noe om eventuelle utfall for koronaelevne på lang sikt. Samtidig mener vi at denne situasjonen skaper en gyllen mulighet for å undersøke hvorvidt elevene som så vidt bestod, «omsetter» vitnemålet sitt i deltagelse i en aktivitet. Vi finner at selv om det fortsatt er få elever med svake karakterer som starter i høyere utdanning direkte etter fullført videregående opplæring, øker de sannsynligheten for å starte langt mer enn de andre gruppene – og det ser ut til at de i omtrent samme grad fortsatt er i høyere utdanning i det andre året. På kort sikt ser det altså ut til at koronapandemien har hjulpet elever med svake karakterer både til å gjennomføre videregående opplæring, og til å omsette dette diplomene til deltagelse i høyere utdanning.

Hvorvidt dette er positivt for deres langtidsutfall, er imidlertid altfor tidlig å si noe om. Selv om de har dokumentasjonen og de formelle kvalifikasjonene for å få opptak på høyere utdanning, og selv om de i større grad starter med høyere utdanning, er det ikke sikkert videregående opplæring har gjort dem tilstrekkelig studieforberedt. Det kan for eksempel tenkes at de ikke har lært nok av det som trengs for å klare å gjennomføre et høyere utdanningsløp. Selv om det ser ut til at elever med relativt lave karakterer fra grunnskolen i større grad gjennomfører videregående opplæring på tre år og deretter bruker vitnemålet sitt til deltagelse i høyere utdanning, trenger vi forskning som ser på langtidseffektene av disse tiltakene, før vi kan si noe om de har fungert som beskyttelse mot utenforskap i samfunnet.

Om artikkelen

Deler av arbeidet på denne artikkelen er finansiert av forskningsrådet, prosjekt nr. 315389, «The missing middle», og prosjekt nr. 283408, «The comeback kids». Analysene bruker registerdata fra SSB.

Referanser

- Alstadsæter, A., Bratsberg, B., Markussen, S., Raaum, O., & Røed, K. (2022). *The Social Gradient in Employment Loss during COVID-19* (Rapport 1/2022). Frischsenteret. <https://www.frisch.uio.no/english/publications/?pubid=1590>
- Andersen, R.K., Bråten, M., Bøckmann, E., Kindt, T.M., Nyen, T., & Tønder, A.H. (2021). *Håndtering og konsekvenser av koronautbruddet for videregående opplæring* (Fafo-rapport 2021: 9). Fafo. <https://www.fafo.no/images/pub/2021/20776.pdf>
- Andresen, M.E., & Løkken, S.A. (2021). The final straw: High school dropout for marginal students. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3753354>
- Angrist, J.D., & Pischke, J.-S. (2009). *Mostly harmless econometrics: An empiricist's companion*. Princeton University Press.
- Barth, E., Dale-Olsen, H., Schøne, P., & Ostbakken, K. (2021). Chutes and ladders? Job opportunities for generation COVID. *IZA Discussion paper series*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3883806>
- Beck, K.C., Rohr, H.L., Reme, B.A., & Flatø, M. (2023). Distressing testing: A propensity score analysis of high-stakes exam failure and mental health. *Child Development*, 95(1), 242–260.
- Becker, G.S. (1964). *Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Education*. University of Chicago Press.
- Blanden, J., Doepke, M., & Stuhler, J. (2022). Educational Inequality*. *NBER Working Paper Series*, (No. 29979). <https://doi.org/10.3386/w29979>

- Bratsberg, B., & Raaum, O. (2023). Unge voksnes overganger mellom skole og arbeid under COVID-19 pandemien. *Søkelys på arbeidslivet*, 40(1), 1–16. <https://doi.org/10.18261/spa.40.1.1>
- Engzell, P., Frey, A., & Verhagen, M.D. (2021). Learning loss due to school closures during the COVID-19 pandemic. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 118(17). <https://doi.org/10.1073/pnas.2022376118>
- Falch, T., Nyhus, O.H., & Strøm, B. (2014). Causal effects of mathematics. *Labour Economics*, 31, 174–187.
- Fidjeland, A. (2023). Using high-stakes grades to incentivize learning. *Economics of education review*, 94, 102377.
- Gershenson, S., Jackowitz, A., & Brannegan, A. (2017). Are student absences worth the worry in US primary schools? *Education Finance and Policy*, 12(2), 137–165.
- Goodman, J. (2014). Flaking out: Student absences and snow days as disruptions of instructional time. *NBER Working Paper Series*. <https://doi.org/10.3386/w20221>
- Haelermans, C., Korthals, R., Jacobs, M., de Leeuw, S., Vermeulen, S., van Vugt, L., Aarts, B., Prokic-Breuer, T., Van der Velden, R., & van Wetten, S. (2022). Sharp increase in inequality in education in times of the COVID-19-pandemic. *PLoS One*, 17(2). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0261114>
- Haraldsvik, B. M. & Strøm, B. (2022). Adult skills and labor market conditions during teenage years: cross-country evidence from international surveys. *Oxford Economic Papers*, 74(3), 894–919. <https://doi.org/10.1093/oep/gpab057>
- Haugan, J. A., Frostad, P., & Mjaavatn, P.-E. (2019). A longitudinal study of factors predicting students' intentions to leave upper secondary school in Norway. *Social Psychology of Education*, 22(5), 1259–1279. <https://doi.org/10.1007/s11218-019-09527-0>
- Hellevik, O. (2003). Kvantitativ analyse: Statistisk raffinement versus mening. *Sosiologisk tidsskrift*, 10(3), 54–74.
- Høst, H., Lillebø, O.S., Skålholt, A., & Solbue, K.V. (2022). *Evaluering av Utdanningsløftet 2020: Tiltakene rettet mot videregående opplæring* (NIFU-rapport 2022: 5). NIFU. <https://hdl.handle.net/11250/2979769>
- Liu, J., Lee, M., & Gershenson, S. (2021). The short-and long-run impacts of secondary school absences. *Journal of Public Economics*, 199, 104441.
- Lødding, B., & Aamodt, P.O. (2015). *Studieforberedt etter studieforberedende? Overgangen mellom studieforberedende utdanningsprogram og høyere utdanning belyst gjennom gruppesamtaler med lærere, studenter og elever* (NIFU-rapport 2015: 28). NIFU. <http://hdl.handle.net/11250/2359539>
- Markussen, E., Frøseth, M.W., & Sandberg, N. (2011). Reaching for the Unreachable: Identifying Factors Predicting Early School Leaving and Non-completion in Norwegian Upper Secondary Education. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 55(3), 225–253.
- Meld. St. 5 (2022–2023). *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2023–2032*. Kunnskapsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-5-20222023/id2931400/>
- Meld. St. 21 (2020–2021). *Fullføringsreformen – med åpne dører til verden og fremtiden*. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-21-20202021/id2840771/>
- Moscoviz, L., & Evans, D. K. (2022). *Learning loss and student dropouts during the covid-19 pandemic: A review of the evidence two years after schools shut down*. Center for Global Development. <https://www.cgdev.org/publication/learning-loss-and-student-dropouts-during-covid-19-pandemic-review-evidence-two-years>
- NOU 2018: 13. (2018). *Voksne i grunnskole- og videregående opplæring. Finansiering av livsopphold*. Kunnskapsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2018-13/id2620876/sec1>
- Reegård, K. (2021). Mellom omsorg og kontroll – et velferdsprofesjonsperspektiv på oppfølging av ungdom utenfor opplæring og arbeid. *Nordisk välfärdsforskning | Nordic Welfare Research*, 6(1), 8–19. <https://doi.org/10.18261/issn.2464-4161-2021-01-02>
- Reiling, R.B., & Strøm, B. (2015). Upper secondary school completion and the business cycle. *The Scandinavian Journal of Economics*, 117(1), 195–219. <https://doi.org/10.1111/sjoe.12088>
- Santibañez, L., & Guarino, C.M. (2021). The effects of absenteeism on academic and social-emotional outcomes: Lessons for COVID-19. *Educational Researcher*, 50(6), 392–400. <https://doi.org/10.3102/0013189X21994488>

- Skar, G.B.U., Graham, S., & Huebner, A. (2021). Learning loss during the COVID-19 pandemic and the impact of emergency remote instruction on first grade students' writing: A natural experiment. *Journal of Educational Psychology*. <https://doi.org/10.1037/edu0000701>
- SSB. (2022). *Gjennomføring i videregående opplæring*. SSB. Hentet 29.3.2023 fra <https://www.ssb.no/utdanning/videregaende-utdanning/statistikk/gjennomforing-i-videregaende-opplaering>
- Umansky, I. (2020). *COVID-19's impact on English learner students*. Policy Analysis for California Education. <https://edpolicyinca.org/newsroom/covid-19s-impact-english-learner-students>
- Utdanningsdirektoratet. (2022). *Analyse av nasjonale prøver for 8. og 9. trinn 2022*. Hentet 30.3.2023 fra <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-grunnskole/analyser/analyse-av-nasjonale-prover-8.-trinn/>
- Von Simson, K. (2014). Frafall i videregående skole og lokale arbeidsmarkedsforhold. *Søkelys på arbeidslivet*, 31(1–2), 42–58. <https://doi.org/10.18261/ISSN1504-7989-2014-01-02-03>
- Williams, R. (2012). Using the margins command to estimate and interpret adjusted predictions and marginal effects. *The Stata Journal*, 12(2), 308–331.

Appendiks: Tabellvedlegg

Tabell V1. Sannsynligheten for å fullføre VGO med vitnemål, justert for bakgrunnsinformasjon

	Fullført med Vitnemål
Bor kun med far	-.0147*** (.00435)
Bor kun med mor	-.0189*** (.00314)
Far ikke fullført VGO	-.0195*** (.00274)
Mor ikke fullført VGO	-.0177*** (.00305)
Innvandrere	-.032*** (.00607)
Norskfødt med innvandrerforeldre	-.00847 (.00913)
Jenter	-.00937*** (.0034)
Snittkarakter grunnskolen	.164*** (.00385)
Startet VG3 2017	Ref.
Startet VG3 2018	.00427 (.00356)
Startet VG3 2019	.0588*** (.0037)
Startet VG3 2020	.0732*** (.00586)
Konstant	.0985*** (.0185)
N	148865
R2	.12

OLS-estimer av sammenhengen mellom fullført vgo og bakgrunnsvariabler. Alle kontrollvariablene er inkludert i listen. Utvalget er alle personer som starter på vg3 studieforberedende i perioden 2017 til og med 2021, og utfallet er en dikotom variabel som er lik 1 hvis personen får vitnemål, og 0 ellers. Robuste standardfeil er clustret på skolenivå i parentes. * = $p < 0,10$; ** = $p < 0,05$; *** = $p < 0,01$

Tabell V2. Analyser i fullt utvalg – Sannsynligheten for aktivitet samme høst som avgangsår vg3

	-1	-2	-3	-4
	Høyere utdanning	Fortsatt i VGO	Jobber fulltid	FHS, Militæret o.l.
Koronakull = 1	.0601*** (.00591)	-.0228*** (.00471)	-.0107** (.00501)	-.00107 (.00448)
Karaktergruppe 1	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
Karaktergruppe 2	.0559*** (.00619)	-.0224*** (.00511)	.00815 (.00582)	.00834 (.00537)
Karaktergruppe 3	.0918*** (.00839)	-.0194*** (.00626)	.00801 (.00658)	.0198*** (.00642)
Karaktergruppe 4	.103*** (.0106)	-.0123 (.00755)	.0106 (.00761)	.0258*** (.00718)
Karaktergruppe 5	.0898*** (.0125)	.00708 (.0091)	.00517 (.00878)	.0393*** (.00893)
Karaktergruppe 6	.084*** (.0149)	.0345*** (.0112)	-.00727 (.01)	.0474*** (.0105)
Koronakull x Karaktergruppe 1	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
Koronakull x Karaktergruppe 2	-.0126* (.00735)	.0138** (.00542)	-.00754 (.00724)	-.00679 (.00624)
Koronakull x Karaktergruppe 3	-.0301*** (.00867)	.0159*** (.00525)	.0024 (.00734)	-.00906 (.00662)
Koronakull x Karaktergruppe 4	-.0292*** (.0086)	.0168*** (.00518)	-.00401 (.00739)	-.000704 (.00615)
Koronakull x Karaktergruppe 5	-.0216** (.00893)	.0127** (.00576)	.0028 (.0077)	-.00746 (.00682)
Koronakull x Karaktergruppe 6	-.03*** (.00926)	.0128** (.0053)	.0117 (.00761)	.0143* (.00752)
Kontrollvariabler				
Bor kun med far	.00531 (.0059)	-.00734** (.00343)	-.00676 (.00468)	-.0222*** (.00496)
Bor kun med mor	-.012*** (.00381)	-.00418* (.0023)	-.00872*** (.0026)	-.0229*** (.00279)
Far ikke fullført VGO	.00416 (.00359)	.00681*** (.00217)	-.000421 (.00273)	-.0317*** (.00244)
Mor ikke fullført VGO	.0222*** (.00384)	.00493** (.00201)	-.00349 (.00297)	-.0379*** (.00293)
Innvandrere	.181*** (.00703)	-.00147 (.0046)	-.0717*** (.00413)	-.122*** (.00336)
Norskfødt med innvandrerforeldre	.224*** (.0095)	-.0226*** (.00667)	-.0767*** (.00508)	-.145*** (.00377)
Jenter	.0502*** (.00386)	.018*** (.00313)	-.084*** (.00321)	-.0467*** (.00314)
Konstant	-.226*** (.0246)	.353*** (.0213)	.163*** (.0151)	.129*** (.0146)
N	148865	148865	148865	148865
R2	.0524	.0183	.016	.0382

OLS-estimer av sammenhengen mellom starte på høyere utdanning (1), fortsatt i vgo (2), jobber fulltid (3) og fhs, militæret o.l. (4) på den ene siden, og hvorvidt personer er definert i en karaktergruppe og fullførte i 2020 og 2021 på den andre siden. Alle kontrollvariablene er inkludert i listen. Utvalget er alle personer som starter på vg3 studieforbereende i perioden 2017 til og med 2021. Robuste standardfeil er clustret på skolenivå i parentes. * = $p < 0,10$; ** = $p < 0,05$; *** = $p < 0,01$

Tabell V3. Sannsynligheten for å være i høyere utdanning i år 2, gitt start på HU samme året som avgang vg3

	I HU, gitt HU år 1
Korona-kull = 1	.0471*** (.00633)
Karaktergruppe 1	Ref.
Karaktergruppe 2	.0215* (.0125)
Karaktergruppe 3	.0448*** (.0144)
Karaktergruppe 4	.0719*** (.0168)
Karaktergruppe 5	.0793*** (.019)
Karaktergruppe 6	.0763*** (.024)
Korona-kull x Karaktergruppe 1	Ref.
Korona-kull x Karaktergruppe 2	-.0149 (.0178)
Korona-kull x Karaktergruppe 3	.0151 (.0169)
Korona-kull x Karaktergruppe 4	-.0143 (.0162)
Korona-kull x Karaktergruppe 5	-.0127 (.0155)
Korona-kull x Karaktergruppe 6	-.013 (.016)
Kontrollvariabler	
Bor kun med far	.000585 (.00825)
Bor kun med mor	-.0116** (.00464)
Far ikke fullført VGO	-.0054 (.00412)
Mor ikke fullført VGO	-.0038 (.00448)
Innvandrere	.042*** (.00673)
Norskfødt med innvanderforeldre	.0663*** (.00624)
Jenter	.0319*** (.0042)
Konstant	.772*** (.00936)
N	37465
R2	.0209

OLS-estimer av sammenhengen mellom hvorvidt en person som starter i høyere utdanning etter vg3, fortsatt er i høyere utdanning året etter, og hvorvidt personer er definert i en karaktergruppe og fullførte i 2020 og 2021 på den andre siden. Alle kontrollvariablene er inkludert i listen. Utvalget er alle personer som starter på høyere utdanning samme år som de fullførte vg3 i perioden 2017 til og med 2020, og utfallet er en dikotom variabel som er lik 1 hvis personen er i høyere utdanning også året etter, og 0 ellers. Robuste standardfeil er clustret på skolenivå i parentes. * = $p < 0,10$; ** = $p < 0,05$; *** = $p < 0,01$